RUSKI INWALID

N° 59.

WTOREK. 11 Marca. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: z Krakowa. Francyia. Angliia. Niderlandy. Szwecyia. Włochy.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 10 *Marca.*

Artykuł nadesłany.

(*Przekładanie z Rossyyskiego*).

Z Ukontentowaniem prawdziwem czytałem przed kilku dniami w gazecie *Inwalida Ruskiego* artykuł pomiesczony z powodu popisów odbytych w korpusie Kadetów Morskich, zawieraiący niektóre historyczne szczegóły tyczące się tego znakomitego zaprowadzenia. Rownie też widziałem, że autor pomienionego artykułu wchodząc w rozmaite szczegóły przepomniał nieoboiętne przedmioty czyniące zasczyt temu korpusowi. Wzmiankuiąc że Cesarz *Piotr Wielki* założył Akademiią Morską, że Cesarzowa *Elżbieta* zamieniła nazwanie tey akademii na Korpus Morski, że Cesarz *Paweł Piotrowicz* zasczycał go szczególnieyszemi względami, a o Cesarzowey *Katarzynie II.* niepowiedział ani słowa. Ta okoliczność tem mocniey mnie zadziwia, że Wielka Cesarzowa zwróciła uwagę swoią na ten korpus natychmiast po wstąpieniu na tron, i nieprzestawała okazywać szczególney dla niego opieki przez cały przeciąg panowania swoiego. W roku 1765 przepisała Kollegii Admiralicyi ułożenie nowego etatu korpusu, przez kilka lat poźniey powiększyła summę, przeznaczoną na utrzymanie iego; Potem w roku 1783 roskazała aby zamiast 360 kadetów było ich 600. W roku 1790 miesiąca Lutego 16 dnia Jmiennym swoim ukazem liczbę tę powiększyła do 1000 osob. W roku 1792 przeznaczyła zamek Oranienbaumu na umiesczenie tego korpusu zewszystkiemi do niego należnościami, a w celu okazania tem widocznieyszey swey łaski dla korpusu, w reskrypcie danym głównemu dyrektorowi, poźniey prezydentowi Kollegii państwa Admiralicyi pod dniem 24 Kwietnia między innem wyraziła co następuie:

„*Jwan Łoginowicz!* Po utwierdzeniu pokoiu maiąc wzgląd na zasługi okazane nam przez uczniów korpusu Kadetów Morskich, którzy wszędzie odznaczyli się w powinnościach służby, postanowiliśmy okazać szczególne dowody naszych względów dla korpusu Morskiego, wyznaczaiąc na wygodnieysze iego

pomiesczenie zamek nasz Oranienbaumski.«— Przeczytawszy takowy wyrok Wielkiey Cesarzowey, któż się niezadziwi że w opowiadaniu szczegółów historycznych korpusu niedopowiedziano ani słowa o troskliwości o dobro iego Cesarzowey *Katarzyny*, ani słowa o tym ważnym reskrypcie, który dla korpusu na zawsze zostanie drogim pomnikiem. A tak kiedy Autor artykułu pomienionego niewspomniał o *Katarzynie*, niedziwię się za tem bynaymniey, że tenże Autor zapomniał zupełnie o zasługach 60 letnich męża, połączonych niestarganemi węzłami z historyią korpusu, i dla tey własnie przyczyny przedsiębiorę dopełnić ten niedostatek przez Artykuł następuiący: — Cesarzowa *Katarzyna* we dwa miesiące po wstąpieniu swoiem na tron to iest Wrzesnia 1,1762 roku wybrała za naczelnika Korpusu Jwana Łoginowicza *Golenisczewa-Kutuzowa*, chociaż ten był iescze tylko w stopniu Kapitana 2 rangi. Od tego czasu aż do smierci swoiey przez przeciąg 40 lat piastował on to naczelnictwo; a następnie w każdem rozszerzeniu i ulepszeniu iakie w przeciągu tego czasu wydarzyły się korpusowi, on był naypierwszem narzędziem. Miał on ukontentowanie widzieć wydoskonalonych pod swoiem okiem, dowodzącemi iuż flocie zwycięzkiey, naczelnie zarządzaiącemi rozmaitemi portami, i współpracuiącemi z nim w Kollegii Państwa Admiralicyi. Zostawszy korpus iescze w kolebce, a doprowadziwszy go do stopnia swietności i chwały, pomyślność tego zaprowadzenia, ieżeli można tego użyć wyrazu była główną iego namiętnością, i zyskał sobie zupełne przywiązanie i prawdziwą wdzięczność nietylko uczniow iescze zostaiących w korpusie, lecz i wszystkich, którzy iuż z chwałą przebiegali wielki zawod służby morskiey. Odwołuię się względem takowych moich twierdzeń do wszystkich tych, którzy iescze po dziś dzień są w służbie, poczynaiąc od naystarszego z nich JW. Admirała i Dyrektora korpusu Piotra *Karcowa*. Sam tylko korpus Morski iest przedmiotem artykułu moiego, a przeto nierozszerzam się tu o zasługach *Golenisczewa-Kutuzowa*; (a) lecz ponieważ zasługi naczelnika, czynią zasczyt zaprowadzeniu pod iego kierunkiem będącemu, mam zapowinność uczynić te uwagę, że były naczelny dyrektor korpusu, dowiodł można powiedzieć bez przykładnych Oyczyznie zasług, zarządzaiąc iedną z naygłównieyszych gałęzi Administracyi Kraiowey przez ciąg panowania trzech Monarchów nieprzerwanie aż do ostatniey chwili swoiego życia, że nadto, Cesarz JMść łaskawą zasługom tego męża oddał sprawiedliwość i po smierci.«

(a) Można by było uczynić wniosek że Autor Artykułu pomiesczonego w R. J. z powodu popisów uczniów korpusu Kadetów Morskich chciał zupełnie zapomnieć o *Golenisczewie-Kutuzowie*; gdyż mówiąc o żegludze, kursie matematycznym i innych dziełach naukowych wydanych dla korpusu, które iuż od 50 lat są w używaniu, niewspomniał bynaymniey o taktyce Morskiey wydaney przez głównego dyrektora w roku 1764, według którey i dotychczas ta nauka daie się w korpusie.

Królestwo Polskie.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.
w Kwaterze Główney w Warszawie.
Dnia $\frac{14}{26}$ Stycznia 1819.

Z NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Postępuie na wyższy stopień, za pilność, zdatność i dobre sprawowanie się.

w Piechocie: w pułku 7mym liniiowym. Porucznik Jan Zieliński, na Kapitana.

Wraca do Pułku.

w Jeździe: Adiutant polowy przy Jenerale Brygady Weyssenhoff Dowodcy dywizyi Ułanów, Kapitan Chmielewski, do pułku 4 Ułanów.

Dnia 25 Lutego.

Postępuią na wyższe stopnie.

w Sztabie placu Miasta Kalisza: Adiutant placu Miasta Kalisza, Kapitan Maciey Grodzicki, na Maiora, z przeznaczeniem do Sztabu Głównego, części Szefa Sztabu.

w Piechocie: w pułku 8mym liniiowym, Kapitan Stanisław Brzeski, na Maiora, z przeznaczeniem do pułku 2go strzelców pieszych.

Otrzymuie wyższy stopień.

w Piechocie: uwolnioy od służby, z pułku 2go strzelców pieszych, Podochorąży Józef Dmochowski, stopień Porucznika.

Otrzymuią żądane Dymissye.
Dla interesów familiynych.

w Jeździe: przykommenderowany do pułku 3go strzelców konnych, Kapitan Michał Ruksza.

Z dawney służby: dawny Adiutant polowy przy s. p. Jenerale iazdy Dąbrowskim, Szef szwadronu Szczaniecki, w stopniu Maiora, z pozwoleniem noszenia munduru woyska.

NACZELNY WÓDZ
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem
Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Krakowa 24 Lutego.

Panie nasze, Protektorki Domu Opieki, nowym Publiczność uięły i zabawiły widokiem. Młode damy i kawalerowie grali w sali P. *Knotz*, pięknie przybraney i oswieconey w dniu 19. b. m. dwie komedyie; pierwszą: *Zamki na lodzie*, drugą Francuzką *les Ricochets*. Skutek oczekiwanie przewyższył. Oklask. powszechny dowiódł, iż to poświęcenie się dla dobra bliźnich, uzyskało wdzięczność w sercach cnotliwych.—Towarzystwo Przyiaciół Muzyki wielką i przedziwną ułożyło orkiestrę.— Osób znaydowało się 546.

Po scenie aktor graiący rolę *Astolfa* tak do Publiczności przemówił:

Laskawa, Szanowna Publiczności!

»Imieniem ubogich nayczulsze składam Ci dzięki, za łaskawą twoię obecność. Skończyłem moię rolę, ale ufny szlachetnym twoim uczuciom, śmiem wnosić, żedom schronienia ubogich, pod twoią opieką, przestanie bydź *Zamkiem na lodzie.* — Ja dodaię, że *Wawel*, siedlisko Królów, dziś nędzy ludzkiey przytułek, dowodem iest przemienney losu kolei, zawiść go nie dosięże, lecz istoty, które w nim zalegaią, gotowe pod mury Miasta powrócić, gdyby ustronie to, miało bydź dla nich *Zamkiem na lodzie.*«

FRANCYIA.

z Paryża, 22 Lutego.

Przełożenie tyczące się odmiany prawa o wyborach, podane Izbie Parów przez Magrabiego *Barthelemy*, iest teraz przedmiotem rozmowów powszechnych. Parowie którzy dali do tego proiektu powod, utrzymali to przełożenie w takim sekrecie, iż ministrowie, żadney o niem wczesney wiadomości niemieli. Powiadaią, że w izbie deputowanych ma bydź uczynione przełożenie, aby prawo takowe przynaymniey na lat pięć zostawić bez wszelkich odmian. Pan *Benjamin Constant*, wydał niedawno dzieło względem proiektowanych odmian w prawie o wyborach, w którem między innem powiedziano co następuie: »Niemożna się dotknąć tego prawa, aby nie sprawić niepokoiu i obawy. Naprzekorę merów rządu naszego oycowskiego niektórzy *Aligarchowie*, żądaią znowu powrócić dawną rożnicę, pod pozorem mniemaney równosci; to iest chcą mieć samych tylko *ubogich elektorów*, aby ci wybierali samych tylko *Bogaczów!* Takie nadużycie przywiodłoby znowu Francyią do tego opłakanego stanu, w którym znaydowała się w roku 1815. Przynaymniey od czasu wolnych wyborów odetchnęlismy cokolwiek.«

Oddział spraw duchownych w ministerstwie naszem spraw wewnętrznych, poruczonym został P. *Jordan*, byłemu pierwszemu Sekretarzowi Poselstwa przy dworze Rzymskim, Bratu znaiomego *Camille Jordan.* Wskutek czego ma się on nazywać głównym dyrektorem spraw duchownych.

Osoby niektóre odbywaiące publicznie głosy penegiryczne dla *przywłaściciela*, iako też i ci co pozwalali sobie niektórych buntowniczych odezw i wyrazów, osadzeni zostali w więzieniach na trzy lub cztery miesiące i skazani na opłaty pieniężne od 50 do 500 franków.

Minister Marynarki zalecił wszystkim kapitanom okrętów woyskowych i kupieckich wysyłaiącym się do osad naszych, opatrywać się w materyią do zasczepiania ospy krowiey.

Przemiany w prefekturach naszych, trwaią dotychczas.

Lucyian Bonaparte odzywa się z przełożeniem do kredytorów swoich tuteyszych, aby przyięli 70 procentów.

Jenerał *Alix*, znowu przyiętym został do służby czynney, z gażą 18000 franków.

Lord *Spencer*, umarł tu w dniu 23 b. m. z zapalenia mozgu w 42 roku życia

Coroczne przychody legii honorowey według rachunku podanego niedawno do izby deputowanych, dochodzą do 6,800,000 franków; roschody zas do 6,959,000 franków.

Dziennik *handlowy* tuteyszy zatrzymanym został na czas nieiaki, z przyczyny pomieszczonego tam artykułu, tyczącego się iednego z ostatnich posiedzeń izby Parów; w którym

obrażono prawdę i skrzywdzono iednego z Parów.

Wszystkim właścicielom karet stolicy tuteyszey pod karą 25 franków zalecono, przybiiać do nich blacy metalowe z wymienieniem nazwiska i mieszkania.

Angliia.

z Londynu, 23 Lutego.

W Pocztamcie tuteyszym głównym odkryto znaczne nadużycia, względem wysyłania assygnat bankowych. Takowe zostawały popowiększey części zupełnie nieodsyłane razem i pismami, a poczęści były wyymowane z listów. Z powodu częstych skarg padło nakoniec podeyrzenie na niektórych Sekretarzy. Dla tem lepszego dóyścia prawdy zwrócono pilną baczność na sposob ich domowego życia i wkrótce dway z nich według wszelkich podobieństw uznani byli za winowayców w nadużyciach takowych. W tey liczbie był ieden młody męczyzna znaney i znakomitey familii. Obydwóch natychmiast aresztowano i pod sąd oddano. Jeden z nich z początku przeczył wszystkiemu; lecz kiedy poczęła przeciwko niemu świadczyć iedna kobita a mianowicie Anna *Koffin*, zamilkł i wyznał wkrótce swą winę. Używał zwyczaynie tey kobity dla rozmieniania skradzionych assygnat, i kupienia rozmaitych przedmiotów.

Okręt *Plutus* pod dowodzstwem Kapitana *Brandta* wypłynął w dniu 22 Lutego z Tobre z woyskami, w celu dania posiłku *niezawisłym* w Ameryce południowey.

Margrabia *Osmond*, były poseł Francuzki przy dworze tuteyszym, pożegnał iuż swoich przyiaciół; a następca iego Hrabia *Latour-Mobour* oczekiwany tu iest wkrótce.

Według spisu przedstawionego parlamentowi w dniu 23 Stycznia r. t. całe woysko Angielskie składa się z 109,810 żołnierza, do których należy iescze dodać 5852 oficerów. Z tey liczby znayduie się w rzeczywistey służbie Wielko - Brytańskiey 15,248 ludzi, wyłączaiąc 5516 gwardyi pieszey; w Jrlandyi iest woyska 18,923, w Jndyiach wschodnich 18,283. Jazda dochodzi do 11,276 ludzi.

Jenerał Francuzki *Breyè*, niekontent z patryotów Ameryki Południowey, powrócił z Buenos Aires do Ameryki połnocney.

Na posiedzeniu wczorayszem parlamentu niższego po odczytaniu zdania sprawy, przedstawionego przez komitet i długich sporach, przełożenie Lorda *Castlereagh* względem wyznaczenia 50,000 f. s. dla zaprowadzenia w Windzor, iako też 18215 f. s. dla służących zeszłey Królowey i 10 tysięcy f. s. corocznie maiących się wydawać Xiążęciu Jorskiemu w znaczeniu stroża osoby Królewskiey—zostało nakoniec przyiętem większością głosów 247 przeciwko 137.

Niderlandy.

z Bruxelli, 23 Lutego.

Dnia 11 Czerwca 1818 roku między rządem Pruskim i naszym zawartą została ugoda, tycząca się wzaiemnego wydania Zbiegów. Takowa będąc podpisaną przez obie wysokie strony, niedawno ogłoszoną została. Między wielu punktami ugodowemi iest i następuiący:

»Obie wysokie strony zawieraiące tę ugodę, obowiązuią się wzaiemnie zwaracać naypilnieyszą baczność, na osoby nieznaiome, które będą przebywać granice którego kolwiek z tych kraiow, niebędąc opatrzone w pasporta według przepisów.«

Szwecyia.

z Sztokolmu 18 Lutego.

Stosownie do życzeń ostatniego Seymu Norwegskiego, Król roskazał, aby na przyszłość na monecie maiącey się wybiiać w Norwegii wyrażono było: *Król Norwegski i Szwedzki.*

Zalecono wszystkim okrętom Szwedzkim przybywaiącym z mieysc podeyrzanych o zarazę, w tey liczbie są wszystkie te statki które wychodzą z portów morza Srodziemnego, Hiszpanii i Portugalii, wywieszać czarną banderę, i zabroniono wchodzić do portów Szwedzkich dopoką nie przebędą karantyny w Konsoe. Kupcy prosili aby przynaymniey statki przychodzące z morza Srodziemnego mogły prosto zawiiać do Elsneur lecz to im odmówiono było.

Włochy.

z Parmy, 20 Lutego.

Nayiaśnieysza Wielka Xiężna nasza *Maryia Ludwika*, dnia 14 b. m. opuściła stolicę tuteyszą i udała się do Wenecyi, gdzie ma oczekiwać przybycia Nayiaśnieyszych Rodziców swoich.

---

w Petersburgu
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.